

» Når mine mandlige kolleger får kommentarer fra seere, er det om deres intelligens og deres arbejde, mens jeg får kommentarer om, hvordan mit hår sidder, og hvilket tøj jeg har på.

MIRIAM ZESLER, vært på TV 2 News, i Berlingske

86 procent af danske rejsende glæder sig til at komme ud at rejse igen, viser en global undersøgelse fra Hotels.com.

PÅ KANTEN

Om at være usynlig i Grønland

SOCIALE FORHOLD: Grønlands fremtid er til debat på mange planer og store økonomiske interesser er på spil.

Midt i skiftende politiske diskussioner arbejder en flok yngre billedkunstnere og forfattere ufortrødent og med stadig større intensitet og vedholdenhed på at oplyse om komplekse sociale forhold i Grønland.

To af de mest påtrængende og vedkommende forfattere er Sørine Steenholdt, født 1986 i Paamiut, og Niviaq Korneliusen, født i 1990 i Nuuk, ligesom den danske billedkunstner Gudrun Hasle, der er født 1979 i Danmark.

Hasle har haft en opvækst i Thailand, men har nu bosat sig i Nuuk og arbejder her med sine tekstile værker.

STEENHOLDT og Korneliusen debuterede som unge forfattere i en landsdækkende novellekonkurrence, "Allatta".

Vinderbidragene blev samlet i antologien "Ung i Grønland – ung i verden", der udkom i 2012. Steenholdt med novellen "Du skal adlyde din mor", der handler om en mor og psykisk vold, og som har referencer til hendes egen opvækst og Korneliusen med novellen "San Francisco".

FOR Korneliusen blev det startskuddet til en forfatterkarriere godt hjulpet af mentoren, forfatteren Mette Moestrup og et tre måneders arbejdslegat fra Grønlands selvstyre. I 2014 debuterede hun så med romanen "HOMO sapienne" på både grønlandsk og dansk hvor fokus er det homoseksuelle miljø i Nuuk. Korneliusen fortæller, at der inden hendes roman stort set ikke var noget litteratur om homoseksualitet at finde på grønlandsk.

Romanen blev en succes og er udgivet i 12 forskellige lande og blev i 2015 nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris.

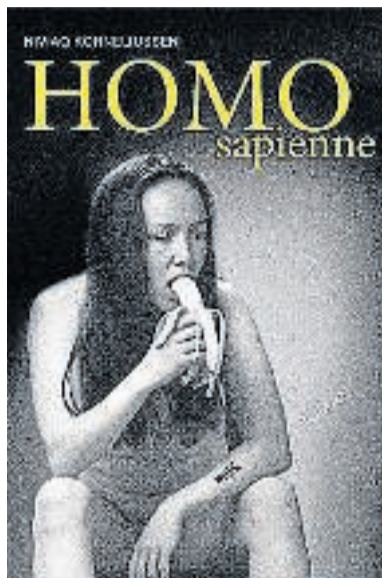
I det amerikanske magasin The New Yorker blev hun portrætteret under overskriften "Den unge queerforfatter, der blev Grønlands usandsynlige litterære stjerne".

20. AUGUST i år udkom Korneliusens anden roman, "Blomsterdalen".

Egentlig var hun i gang med en roman om det svære forhold mellem Grønland og Danmark.

Bogen blev afbrudt af et projekt, som hun selv var med til at etablere, Den Rejsende Forfatterskole, hvor hun sammen med en projektleder rejser rundt langs hele kysten i Grønland og introducerer mindre privilegerede unge til skønlitteratur og poesi.

UNDERVEJS i arbejdet møder Kor-

» I 2014 debuterede hun så med romanen "HOMO sapienne".

neliusen en ung kvinde i Østgrønland, der pludselig forsøger at tage sit eget liv.

Det viser sig, at den unge pige ikke har et netværk, og Korneliusen besøger hende efter selvmordsforsøget på sygehuset en hel weekend.

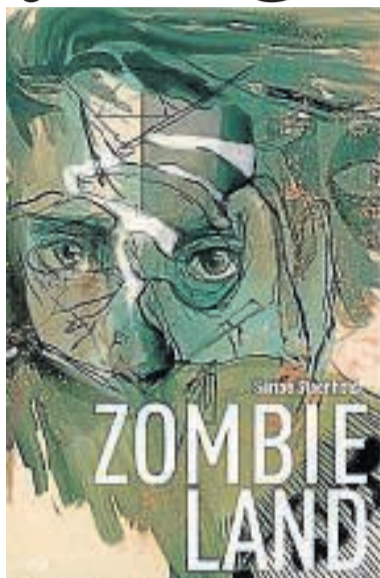
Intet personale kikker forbi den unge piges værelse, og hun får at vide, at lægen er på weekend. Det er ikke første gang, pigen har forsøgt at begå selvmord.

VEL HJEMME i Nuuk kontakter Korneliusen sygehuset og beder om at få sendt støttepersonale og psykologhjælp til pigen.

Der går flere måneder, inden det effektueres. Korneliusen holder fortsat kontakten med pigen.

Hele forløbet får forfatteren til at droppe det tidligere bogprojekt og til at give sig i kast med en roman om selvmord.

ALENE I 2019 begik 45 mennesker selvmord i Grønland, og Korneliusen anklager systemet, som hun konsekvent kalder det, for smøleri

» "Zombieland" kredser om børn, der svigtes på samfundets bund.

og ligegyldighed.

Hun mindes selv smerten, da hun som barn mistede en god ven på 13 år, der tog sit eget liv, og bare lige pludselig var væk.

Korneliusen er ikke nogen hjemmefødning.

SOM 17-årig tog hun et år til Californien som udvekslingsstudent og vel hjemme begyndte hun på gymnasiet i Qaqortoq. Herefter rejste hun til Nuuk og læste samfundsvidenskab, men det blev for kedeligt. Hun byttede studiet ud med en plads på psykologstudiet i Aarhus, men det danske vintervejr gjorde hende depressiv, så hun lever nu fredfyldt i Nuuk med sin hund Bellé og kæresten, sangeren Nina Kreuzmann Jørgensen der har to børn. Inden romanen satte Korneliusen i 2018 demonstrationer i gang i 12 byer i Grønland for at sætte fokus på selvmord. Arbejdet blev dog så mentalt krævende, at hun var nødt til at forlade det igen og har overladt det til andre.

STEENHOLDT skrev "Zombie-

land" (2015), der kredser om børn, der svigtes på samfundets bund.

I bogen er der ikke nogen trøst at hente. Det er gys og gru i en samfundsrealistisk fiktion. Det er Grønland uden filter. Novellerne afbrydes af korthistorier og digte, små tableauer af sørgelige og grumme begivenheder. Voldsomme konsekvenser for i forvejen udsatte skæbner udgør omdrejningspunktet for Steenholdts stærke, selvstændige debut: voldtægt, selvmord, hashmisbrug, ildebrand og biltyveri ... de færreste går ram forbi.

BOGEN blev i 2016 nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris Steenholdt er cand.mag. i Sprog, Litteratur og Medier fra universitetet i Nuuk. Siden 2018 har hun været redaktør på forlaget milik publishing.

Hun bor i Nuuk med sin otteårige datter Lily Mai, som skal have godnathistorie hver aften i et trykt hjem. Det hjem hun aldrig selv fik. Steenholdt kæmper for litteraturen og kulturens stemme ved at sidde i bestyrelsen for "Den Grønlandske Forfatterforening" og for Grønlands kulturhus Katuaq. Hun er mønsterbryderen der kæmper for at give alle mulighed for at leve det gode liv med især skønlitteraturen som vejviser.

STÆRKERE bliver det næsten ikke, end når en billedkunstner tilslutter sig koret af stærke stemmer, der vil forandring med forankring i egne levede liv.

Billedkunstneren Gudrun Hasle har bosat sig i Nuuk. Det gjorde hun i sommeren 2019. Samme år stod hun på Grønlands Nationaldag den 21. juni i spidsen for en "Drømmeparade", hvor en lille skare af mennesker paraderede med farvestrålende og hjemmelavede stofbannere, der fortalte, hvad den, der havde lavet banneret, drømte om. En del af bannerne var lavet sammen med skolebørn,

andre med brugerne på Kofoed Skole i Nuuk, og andre igen på åbne workshops i kulturhuset Katuaq, hvor Hasle havde fyldt rummene med blødt og brugt sengetøj fra Oles Varehus, som deltagerne kunne klippe og klistre deres drømme på. Hasle lavede samme projekt i Chicago i 2008. Her drømte børnene især om materiel velstand og sammenhold i familien. I Nuuk var det anderledes. Her drømte de fleste om omsorg for samfundet og klimaet, men der var da også børn der drømte om mere slik og om hunde og prinsesser.

Da paraden stille gik gennem Nuuk var der ingen taler eller store ord. Et af Hasles karakteristiske kunstneriske virkemidler.

AT ARBEJDE med flag er ikke noget nyt for Hasle.

I 2016 udstillede hun 51 egenhændigt broderede flag med dannebrogssflaget, som tema hos Galleri Tom Christoffersen. På en udstilling i Homs hus i Nuuk udstillede Hasle senere sit eget kunstneriske bidrag til fænomenet flag. Hasle har gjort sin ordblindhed til en del af sit kunstneriske varemærke, trods flotte kunstuddannelser fra henholdsvis Det Fynske Kunstakademi og Det Kongelige Danske Kunstakademi, ligesom hun har solgt værker til Statens Kunstfond. På flaget havde hun broderet ordene: "Jeg vil gerne være usynlig" og på bagsiden havde hun placeret et blåt og et brunt øje. Et symbol på et møde mellem en dansker og en grønlander.

HUN pointerede i sin tale til ferniseringen, at øjnene er en kommentar til de mange grønlandske selvmord. Vi skal turde være synlige for hinanden, og at hun holder af den grønlandske tradition med, at man ser hinanden i øjnene når man mødes eller løfter et øjenbryn. Med flaget stiller Hasle altså spørgsmålet, om det er ønsket om netop at blive synlig der er baggrunden for de mange selvmord, især blandt unge?

Gid de mange dedikerede yngre kunstnere og forfattere får magt, som de har agt, til at skabe et sundt og værdigt samfund for alle i Grønland.

MARIA STENSGÅRD POULSEN fra Nibe er lektor i gymnasieskolen. Cand.mag. i kunsthistorie og dansk fra Aarhus Universitet i 2009. E-mailadresse: maria.stensgaard@hotmail.com. Hjemmeside: mariastensgaard.dk.

